

CÔNG TÁC QUẢN LÝ NGÀNH GIÁO DỤC THỂ CHẤT Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

Nguyễn Đức Quang
Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Bài viết tập trung phân tích vai trò và thực trạng công tác quản lý ngành Giáo dục thể chất trong các trường đại học hiện nay. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục toàn diện, giáo dục thể chất không chỉ góp phần nâng cao thể lực mà còn phát triển năng lực toàn diện cho sinh viên. Tác giả đề xuất một số giải pháp quản lý hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thể chất đáp ứng yêu cầu của giáo dục hiện đại.

Từ khóa: Giáo dục thể chất, quản lý giáo dục, đổi mới giáo dục, đại học, phát triển toàn diện.

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION IN UNIVERSITIES IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL REFORM

Nguyen Duc Quang
Hanoi Metropolitan University

Abstract: This article focuses on analyzing the role and current situation of physical education management in universities. In the context of comprehensive educational reform, physical education not only contributes to improving students' physical fitness but also plays a crucial role in fostering their overall competencies. The author proposes several effective management solutions to enhance the quality of physical education in response to the demands of modern education.

Keywords: Physical education, educational management, educational reform, university, holistic development.

Nhận bài: 16/04/2025

Phản biện: 15/05/2025

Duyệt đăng: 20/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục thể chất là một bộ phận quan trọng, không thể tách rời trong hệ thống giáo dục quốc dân nói chung và giáo dục đại học nói riêng. Trong tiến trình đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, việc nâng cao chất lượng GDTC trong các cơ sở giáo dục đại học không chỉ là yêu cầu khách quan mà còn là một trong những tiêu chí phản ánh chất lượng đào tạo nguồn nhân lực phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của đất nước.

Trên thực tế, sinh viên đại học hiện nay không chỉ cần được trang bị kiến thức chuyên môn sâu, kỹ năng nghề nghiệp vững vàng mà còn phải có sức khỏe tốt, thể lực bền bỉ và tinh thần lành mạnh để có thể thích ứng với áp lực học tập, công việc cũng như cuộc sống trong một xã hội vận động không ngừng. Chính vì vậy, giáo dục thể chất đóng vai trò nền tảng trong việc phát triển toàn diện con người. Tuy nhiên, trong khi vai trò của GDTC ngày càng được khẳng định thì công tác quản lý ngành học này tại nhiều trường đại học vẫn chưa được chú trọng đúng mức. Một số nơi còn xem nhẹ GDTC, coi đây là môn học phụ, dẫn đến tình trạng đầu tư thiếu đồng bộ, đội

ngũ giảng viên chưa được quan tâm bồi dưỡng thường xuyên, chương trình giảng dạy còn đơn điệu và chưa bắt kịp với xu thế đổi mới của giáo dục hiện đại.

Bối cảnh đổi mới giáo dục toàn diện hiện nay đặt ra nhiều yêu cầu mới đối với việc quản lý GDTC. Trước hết là phải chuyển đổi từ mô hình quản lý mang tính hành chính, cứng nhắc sang mô hình linh hoạt, lấy người học làm trung tâm, coi trọng trải nghiệm và phát triển năng lực cá nhân. Bên cạnh đó, công tác quản lý cũng cần thích ứng với xu thế chuyển đổi số trong giáo dục, thúc đẩy ứng dụng công nghệ vào giảng dạy và đánh giá trong môn học GDTC. Đồng thời, các nhà quản lý giáo dục cũng cần định hướng phát triển hoạt động thể chất một cách bền vững, gắn với văn hóa học đường và lối sống lành mạnh của sinh viên.

Từ những vấn đề nêu trên, bài viết tập trung phân tích vai trò của công tác quản lý ngành GDTC tại các trường đại học trong bối cảnh đổi mới giáo dục toàn diện, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý, góp phần đưa GDTC thực sự trở thành nền tảng cho sự phát triển toàn diện của sinh viên và đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của công tác quản lý giáo dục thể chất trong trường đại học

Trong hệ thống giáo dục đại học, công tác quản lý giáo dục thể chất giữ vai trò quan trọng trong việc định hướng, tổ chức và nâng cao chất lượng đào tạo toàn diện cho sinh viên. Quản lý hiệu quả không chỉ là việc sắp xếp lịch học hay phân bổ nhân lực, mà còn bao gồm việc hoạch định chiến lược, xây dựng chính sách và tổ chức thực hiện các hoạt động giáo dục thể chất một cách khoa học, phù hợp với đặc điểm người học trong bối cảnh giáo dục đổi mới hiện nay. Dưới đây là những khía cạnh tiêu biểu thể hiện vai trò không thể thay thế của công tác quản lý đối với lĩnh vực này:

2.1.1. Góp phần phát triển thể chất và tinh thần cho sinh viên

Trước hết, công tác quản lý giáo dục thể chất có tác động trực tiếp đến chất lượng hoạt động rèn luyện thân thể – một trong những yêu cầu cốt lõi trong mục tiêu phát triển con người toàn diện. Một chương trình giáo dục thể chất được thiết kế bài bản, phân phối hợp lý thời lượng, nội dung, cũng như bảo đảm các điều kiện thực hành phù hợp sẽ tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện sức khỏe hiệu quả. Bên cạnh đó, các hoạt động thể thao nếu được quản lý tốt sẽ giúp sinh viên giải tỏa căng thẳng, nâng cao đời sống tinh thần, từ đó tác động tích cực đến kết quả học tập, thái độ sống và sự tự tin trong giao tiếp.

Không thể phủ nhận rằng, trong một môi trường học tập đầy áp lực, vai trò hỗ trợ của thể thao và các hoạt động vận động là vô cùng thiết thực. Khi nhà trường có chiến lược quản lý hợp lý, khuyến khích sinh viên tham gia thể thao thường xuyên, thì sức khỏe thể chất và tinh thần của người học sẽ được củng cố vững chắc, giúp họ nâng cao khả năng thích ứng và đối mặt với thách thức trong học tập và cuộc sống.

2.1.2. Hỗ trợ thực hiện mục tiêu giáo dục hiện đại, phát triển năng lực người học

Trong xu thế giáo dục hiện đại, người học được đặt ở vị trí trung tâm của quá trình giáo dục – đào tạo. Điều này đồng nghĩa với việc giáo dục không chỉ đơn thuần là truyền đạt kiến thức, mà còn là quá trình hỗ trợ người học phát triển năng lực,

phẩm chất và kỹ năng sống. Công tác quản lý giáo dục thể chất, nếu được triển khai hiệu quả, sẽ giúp xây dựng các hoạt động học tập phù hợp với từng nhóm đối tượng sinh viên, từ đó phát triển năng lực cá nhân, khả năng hợp tác và tinh thần làm việc nhóm thông qua các hình thức như thể thao đồng đội, trò chơi vận động, hay các giải thi đấu giao lưu.

Bên cạnh đó, việc quản lý tốt các hoạt động GDTC giúp sinh viên hình thành tinh thần kỷ luật, kiên trì, tự giác – những phẩm chất rất cần thiết trong một môi trường học thuật và nghề nghiệp đòi hỏi sự cạnh tranh và đổi mới không ngừng. Vai trò này càng trở nên nổi bật khi GDTC được tổ chức theo hướng phát triển năng lực thay vì đánh giá dựa trên thể trạng thể chất đơn thuần.

2.1.3. Gắn kết hoạt động đào tạo với mục tiêu hội nhập và phát triển bền vững

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, sinh viên cần được trang bị không chỉ kiến thức chuyên môn mà còn cả thể lực tốt, kỹ năng mềm và khả năng thích ứng cao. Các hoạt động giáo dục thể chất nếu được quản lý hiệu quả sẽ là công cụ hữu ích trong việc hình thành những năng lực này. Thể thao không chỉ giúp sinh viên tăng cường thể chất mà còn tạo môi trường giao lưu văn hóa, hình thành tinh thần quốc tế và tôn trọng sự khác biệt.

Thêm vào đó, công tác quản lý tốt sẽ thúc đẩy GDTC phát triển theo hướng bền vững, gắn kết giữa nhà trường và cộng đồng. Khi các hoạt động thể chất được thiết kế linh hoạt, mở rộng ra ngoài phạm vi nhà trường – chẳng hạn như tổ chức các chương trình thể thao cộng đồng, hợp tác với doanh nghiệp thể thao – thì sinh viên không chỉ được rèn luyện mà còn có cơ hội trải nghiệm, ứng dụng thực tế, tăng khả năng thích ứng với thị trường lao động sau khi ra trường.

2.1.4. Tăng cường tính tự chủ, sáng tạo trong quản trị giáo dục

Công tác quản lý ngành GDTC hiện nay không còn là việc thực hiện các chỉ thị hành chính đơn thuần từ cấp trên mà đòi hỏi các trường đại học phải thể hiện tính chủ động, sáng tạo trong quá trình tổ chức và vận hành. Những trường có mô hình quản trị hiện đại, chủ động điều chỉnh chương trình GDTC theo nhu cầu sinh viên, cập

nhật xu thế thể thao mới, tích hợp công nghệ số... thường đạt được hiệu quả giáo dục cao hơn và thu hút được sự tham gia tích cực của người học.

Quản lý hiệu quả không chỉ dừng ở việc duy trì hoạt động GDTC mà còn đóng vai trò chiến lược trong việc định hướng phát triển lâu dài cho lĩnh vực này trong bối cảnh giáo dục đang ngày càng được cá thể hóa và số hóa.

2.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý giáo dục thể chất trong trường đại học

Trong bối cảnh giáo dục toàn diện và đổi mới quản trị đại học, việc nâng cao chất lượng giáo dục thể chất không thể tách rời khỏi việc cải tiến công tác quản lý. Quản lý không chỉ là điều hành hành chính, mà là một quá trình tổng thể bao gồm quy hoạch chiến lược, tổ chức thực hiện, kiểm tra – đánh giá và điều chỉnh hoạt động nhằm đạt hiệu quả tối ưu. Dưới đây là một số nhóm giải pháp mang tính nền tảng, có thể áp dụng linh hoạt tùy theo điều kiện của từng cơ sở giáo dục đại học.

2.2.1. Đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức giảng dạy

Một trong những khâu cốt lõi cần được ưu tiên hàng đầu là đổi mới chương trình giáo dục thể chất theo hướng phát triển năng lực và cá nhân hóa người học. Thực tế cho thấy, nhiều chương trình hiện nay còn nặng tính hình thức, chưa gắn với nhu cầu thể chất thực tiễn, cũng như thiếu sự hấp dẫn để thu hút sinh viên tham gia chủ động. Do đó, các nhà quản lý cần phối hợp với khoa chuyên môn để xây dựng chương trình GDTC mềm dẻo, có tính chọn lọc và tích hợp, cho phép sinh viên lựa chọn môn thể thao theo sở trường và sở thích.

Về phương pháp, cần chuyển từ dạy học truyền thống – thầy giảng trò làm theo – sang mô hình tương tác, khuyến khích sinh viên khám phá và trải nghiệm thực tế thông qua các hoạt động nhóm, thi đấu, dự án thể thao... Đồng thời, cần đổi mới hình thức tổ chức giảng dạy bằng việc kết hợp học trực tiếp với học trực tuyến có hỗ trợ công nghệ, giúp người học chủ động rèn luyện và theo dõi quá trình cải thiện thể chất của bản thân.

2.2.2. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất và thiết bị hiện đại phục vụ giáo dục thể chất

Cơ sở vật chất chính là điều kiện vật chất đầu tiên đảm bảo cho mọi hoạt động giảng dạy,

đặc biệt trong môn học mang tính vận động như GDTC. Tuy nhiên, tình trạng xuống cấp, thiếu thốn sân bãi, thiết bị hoặc phân bổ không đồng đều giữa các khoa, ngành vẫn còn khá phổ biến tại nhiều trường đại học hiện nay. Để khắc phục, cần có chính sách đầu tư đồng bộ, có trọng điểm dựa trên chiến lược phát triển lâu dài.

Ngoài việc đầu tư ngân sách nhà nước, các trường nên chủ động tìm kiếm các nguồn tài trợ, liên kết doanh nghiệp thể thao để xã hội hóa cơ sở vật chất, mở rộng không gian tập luyện. Song song với đó, cần tổ chức bảo trì, nâng cấp thiết bị thường xuyên, đồng thời áp dụng công nghệ thông minh – như cảm biến theo dõi chuyển động, hệ thống phân tích hiệu suất tập luyện – nhằm hỗ trợ người học rèn luyện hiệu quả và an toàn hơn.

2.2.3. Phát triển đội ngũ giảng viên có năng lực chuyên môn và tư duy đổi mới

Đội ngũ giảng viên là nhân tố trực tiếp tạo ra chất lượng của quá trình giáo dục thể chất. Tuy nhiên, nếu thiếu sự quản lý định hướng phát triển nghề nghiệp, giảng viên sẽ dễ rơi vào tình trạng làm việc hình thức, thiếu sáng tạo, chậm cập nhật phương pháp mới. Do vậy, các nhà trường cần xây dựng kế hoạch bồi dưỡng định kỳ, khuyến khích giảng viên học tập suốt đời, đồng thời tạo điều kiện cho họ tham gia hội thảo khoa học, các khóa đào tạo ngắn hạn trong và ngoài nước về sư phạm thể chất và công nghệ giáo dục.

Bên cạnh đó, cần đổi mới chính sách đánh giá và đãi ngộ đối với giảng viên GDTC, bảo đảm công bằng, minh bạch và gắn với kết quả rèn luyện thực chất của sinh viên. Các nhà quản lý cần chú trọng xây dựng cơ chế phát triển nghề nghiệp liên tục, khuyến khích sáng tạo trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực thể dục thể thao.

2.2.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực

Một điểm nghẽn trong quản lý giáo dục thể chất hiện nay là hệ thống kiểm tra, đánh giá còn thiên về hình thức, chú trọng vào kết quả thể chất đầu ra hơn là quá trình rèn luyện và sự tiến bộ cá nhân của từng sinh viên. Vì vậy, cần xây dựng tiêu chí đánh giá toàn diện, bao gồm cả thái độ, ý thức, quá trình tham gia và mức độ cải thiện thể lực, thay vì chỉ dựa vào chuẩn mực thể chất cứng nhắc.

Công tác kiểm tra cần lồng ghép các công cụ số như phần mềm theo dõi sức khỏe, ứng dụng tập luyện thể thao... để hỗ trợ sinh viên tự đánh giá và nhà trường có dữ liệu phân tích chính xác, minh bạch hơn. Đồng thời, việc đánh giá nên kết hợp giữa đánh giá của giảng viên, tự đánh giá của sinh viên và phản hồi từ các hoạt động ngoại khóa, câu lạc bộ thể thao để có cái nhìn toàn diện và công bằng.

2.2.5. Tăng cường tính kết nối giữa nhà trường – cộng đồng – doanh nghiệp thể thao

Một giải pháp mang tính dài hạn và có tầm chiến lược là xây dựng mối quan hệ gắn kết giữa trường đại học với cộng đồng địa phương và các tổ chức, doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực thể dục thể thao. Thông qua hợp tác này, sinh viên không chỉ có thêm không gian và điều kiện tập luyện, mà còn được tham gia các chương trình thực tiễn, từ đó nâng cao nhận thức về thể chất, môi trường và lối sống lành mạnh.

Việc tổ chức các hoạt động thể thao định kỳ, giải thi đấu sinh viên liên trường, hoặc các chương trình thiện nguyện gắn với rèn luyện thể chất sẽ tạo nên văn hóa vận động tích cực trong trường học. Đây cũng là cơ sở để hình thành thương hiệu đào tạo của nhà trường trong lĩnh vực phát triển toàn diện người học, góp phần tạo dựng hình ảnh năng động, hiện đại và hội nhập.

III. KẾT LUẬN

Trong xu thế đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục – đào tạo hiện nay, giáo dục thể chất ngày càng khẳng định vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển con người toàn diện ở bậc đại học. Việc nâng cao hiệu quả công tác quản lý giáo dục thể chất không chỉ nhằm mục tiêu cải thiện thể lực cho sinh viên mà còn hướng tới việc hình thành thói quen sống lành mạnh, nâng cao tinh thần trách nhiệm, khả năng tự chủ và tinh thần cộng đồng – những yếu tố then chốt trong bối cảnh hội nhập sâu rộng và cạnh tranh nhân lực toàn cầu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*, Hà Nội.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Thông tư số 25/2017/TT-BGDĐT ban hành chương trình môn học Giáo dục thể chất trong các trường đại học, cao đẳng*, Hà Nội.
- Nguyễn Văn Nam (2022), “Giải pháp phát triển giáo dục thể chất cho sinh viên đại học trong bối cảnh chuyển đổi số”, *Tạp chí Giáo dục lý luận*, số 320, tr. 78–82.
- Trần Văn Hiếu (2021), *Quản lý giáo dục thể chất trong các trường đại học ở Việt Nam*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.